

[Bertel Dahlgaard.]

velfærd har ligget varmt på sinde, men jeg siger det, fordi der for mig ikke kan herske tvivl om, at der må være fejl i systemet, som der udfra alle synspunkter må være en stor interesse i at få rettet. Det er personlige værdier, det her drejer sig om, og det er økonomiske værdier, der går tabt.“

Den højtærede minister imødekom denne henstilling om nedsættelsen af et sådant udvalg. Dette udvalg har nu arbejdet i ca. 10 måneder og derefter afgivet en betænkning, der er offentliggjort for et par dage siden. Denne betænkning er interessant læsning. Den er det uigendrivelige bevis for, at forholdene var, som jeg dengang skildrede dem. Kommissionen aflægger således et enstemmigt vidnesbyrd, der findes i betænkningen side 92 og lyder sådan:

„Ved en foretaget undersøgelse ved enkelte batailloner har det vist sig, at antallet af værnepligtige, der var modstandere af opretholdelsen af et dansk forsvar, steg i løbet af uddannelsesperioden.“

Med andre ord, følelsen af håbløshed hos de unge har under uddannelsen bredt sig ved deres iagttagelse af forholdet mellem de opgaver, militæret har sat sig, og den uddannelse, de modtog.

Størstedelen af denne betænkning er en stadig gentagen understregning af, hvorledes ufrugtbare traditioner og indgroede forestillinger på mange områder har medført nytteløst arbejde og spild af mandskabets tid. Men mest chokerende er det vel nok, at det gennem undersøgelsen er konstateret, at der kun forefindes halvdelen af det befalingsmandskab, som siges at være nødvendigt, for at der kan gives de årligt indkaldte styrker på godt 20 000 mand en forsvarelig uddannelse. År efter år har man altså indkaldt mandskab i et antal, som der kun har kunnet gives en uforvarselig uddannelse. Dette, at man har indkaldt nogle tusinder for mange, har medført, at næsten alles uddannelse har ligget under det forsvarelige.

Den første tanke, der griber en ved denne beretning, er den, at der da må være nogen, som har et ansvar for, at sligt har kunnet ske — militære embedsmænd, ministre, som har siddet og administreret anvendelsen af landets ungdom på denne måde, administreret anvendelsen af de kolossale beløb, der er medgået hertil. I en tid, da erhvervslevet har savnet ung arbejdskraft, i en tid, da befolkningen har vændet sig under skattebyrder, har man ganske roligt ladet dette

gå i svang. Det kan da ikke være rigtigt, at en sådan skandale tager man kun til efterretning, uden at det spørgsmål besvares: Hvem har ansvaret?

Hvad jeg her har sagt, er baggrunden for, at ingen her i tinget i dag tør fastholde det hidtidige krav om udskrivning af godt 20 000 mand til hæren, og det er baggrunden for det ændringsforslag, jeg på det radikale venstres vegne stiller om at foretage en formindskelse af udskrivningen med 8 000 mand. Skulle man drage den fulde konsekvens af de foreliggende oplysninger, burde nedsættelsen af antallet vel nok være noget større. Jeg er standset ved de 8 000, for at det ikke med skygge af grund skal kunne siges, at jeg er gået ud over, hvad der på grundlag af den gældende militærordning er saglig begrundelse for.

Hvad jeg her siger, kan også være svar på de meddelelser, den højtærede forsvarsminister nu gav tinget. Det vil ikke være muligt udfra de oplysninger, der foreligger om befalingsmandskabets antal, at hævde, at en nedskrivning med 8 000 mand er udover det sagligt forsvarelige.

En sådan formindskelse af udskrivningen vil selvsagt betyde meget store finansielle besparelser. Det er vanskeligt at beregne det nøjagtigt for de enkelte poster, og derfor har jeg formuleret ændringsforslaget således, at forsvarsministeren forpligtes til at nedskrive de forskellige konti med det beløb, der spares på de pågældende poster. De største besparelser vil selvsagt fremkomme på bevillingerne til lønninger, kostforplejning og beklædning, men på en række andre poster vil der også fremkomme store besparelser, og hertil kommer værdien af de unges arbejdskraft, der nu indgår i produktionen. Alt i alt vil det i hvert tilfælde dreje sig om beløb, der overstiger de 40 mill. kr.

Jeg skal endnu sige, at den afgivne betænkning også vil drage andre konsekvenser efter sig. Rent bortset fra hvilke anskuelser man har med hensyn til berettigelsen af den nugældende tjenestetid under de hidtil foreliggende forhold, er det klart, at den bedre udnyttelse af tjenestetiden, som kommissionens forslag vil medføre, når det bliver ført ud i praksis, vil afgive begrundelse for en nedsættelse af tjenestetiden, som jo også her i landet er længere end f. eks. den norske tjenestetid. I det hele taget tager jeg forbehold overfor de militære budgetter som helhed med henblik på, at det tidspunkt dog vel nu må være meget nær, da der skal tages endeligt standpunkt til Danmarks fremtidige militærordning. Og